

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Kljukasti križ.

Dvoje pomembnih dogodkov ima v tem mesecu beležiti Nemčija: Menjavo vodstva politične stranke nemških katoličanov in pastirsko pismo bavarskih škofov. Oba dogodka govorita k položaju v državi. Duhovna fronta sodobne Nemčije je s tem razvita: tu kljukasti križ narodnega socializma, tu križ katoliškega sveta in katoliške misli. Ne motimo se v trditvi, da se od tega trenutka začne pot hitlerjanske Nemčije v porast ali pogubo. V rokah današnjih gospodarjev države je nemška bodočnost.

Dosedanji voditelj nemškega katoliškega centra prelat Kaas je odstopil. Odstop je sad notranjih strankinih bojov glede stališča napram nar. socializmu. Novo vodstvo je prevzel bivši državni kancler Brüning. Državnik evropskega slovesa je in je dokazal svojo politično sposobnost, ko je kot kancler rešil državo pred gospodarskim propadom in pred popolno osamljenostjo v družbi narodov. Kot novemu voditelju politične organizacije nemških katoličanov mu je odrejena naloga reorganizacije stranke in očuvanja strankinih načel napram narodno-socialističnim nameram. „Centrum se bo boril v okvirju nacionalne fronte za čast in svobodo Nemčije, hkrati pa bo čuval svobodo krščanske osebnosti, ki je odgovorna pred Bogom, in po naravi in razodetju podani npravi red osebnega in družabnega življenja“, se glasi sklep z zborovanja.

Iste dni so izdali bavarski nadškofje in škofi pastirsko pismo. Pismu je namen izražen z besedami „za razjasnitev in pomirjenje in za povratak notranjega miru, bratske vzajemnosti in krščanske ljubezni“. Nadpastirji navdušujejo v pismu vernike k sodelovanju na duhovni, npravstveni in gospodarski obnovi nemškega naroda na podlagi krščanske vere, krščanske morale in svobode katoliške Cerkve.

Hitlerjanizem je na razpotju. Ob nastopu vlade je Hitler podal izjavo: „Podajam roko tistim, ki čutijo s svojim narodom na drugih potih, in jim ne napovedujem vojske, ne iz slabosti, marveč iz ljubezni do naroda“. V svoj program, ki je sedaj program Nemčije, je stavil točko: „Graditi hočemo novi dom na podlagi pozitivnega krščanstva“. Pridajmo kanclerjevi izjavi in programski točki še vsekakor pozitivni nastop hitlerjancev proti šundu v tisku, nemorali in razrednemu sovraštvu in proti brezboštvu, potem postane jasno, da nar. socialistično gibanje še ni krenilo v svoji celoti stran od krščanskega gledanja življenja. V stranki sami pa vstaja vedno hujši odpor proti vsemu katoliškemu. Vedno glasnejši so očitki proti katoličanom, „ki so sicer Nemci po rojstvu, a delajo proti nemški državi, ker sprejemajo svoje politične smernice iz inozemstva“. Velikemu delu hitlerjanske mase lebdi pred očmi enotna nemška nacionalna cerkev, zato požirajo besede o moralni obnovi germanskega plemena. Hitlerjanska masa kriči do nemškemu Bogu in nemškemu krščanstvu. Nacionalna nemška cerkev naj bi združevala nemške protestante in katoličane proti vplivu iz Vatikana. O Hitlerju pa je znano, da se je ponovno izjavil, da mu spor s katoliško cerkvijo ni zaželen in da smatra za največjega nasprotnika, kdor bi v imenu narodnega socializma izzval v državi kulturni boj. Odrto ostane sedaj vprašanje „ali bo mogel pomiriti vedno bolj razdražene krike po ponemčenju in izenačenju tudi vsega duhovnega, katoliškega. Pознаvalci razmere pripominjajo k temu, da bi znal protestantizem — bodoča nemška na-

cionalna cerkev — v tem boju odločiti vsaj za časa Hitlerja zmago zase. Potem bo zevala rana lepega načrta a nedosledne njegove izvedbe, da bi znal narod celo izkrvaveti.

Morda je v tem pomen sodelovanja katoliškega centra z hitlerjansko vlado, da se nova ureditev Nemčije ne izvede brez katoliškega vpliva. V Hitlerjevem taboru je ogromen del nemške mladine. Kdo naj sicer hrani njen idealizem, če ji bo sledilo razočaranje za razočaranjem? Narodno socialistično vodstvo je doslej strogo pazilo, da ne bi vzbudilo suma protikatoliškega gibanja. To zadržanje oficialnega vodstva vsaj nekoliko omili hujskajoče pisanje hitlerjanskega časopisja in prostaške hitlerjanske lepake z napisi: Živel Hitler, doli s Kristusom-Judom! Oseba odločnega Brüninga pa jamči za to, da bo stranka dobro vedela

varovati svoja načela in življenska naziranja tudi za časa svojega sodelovanja z Hitlerjem. Da je pripravljena na boj, dokazuje njen navsvet krščanskim socialcem v naši državi, naj zgrabijo sami državno krmilo in krmarijo, če treba, tudi proti Hitlerju.

Hitlerja primerjajo z železnim Bismarckom, ki je pred petdesetletjem izvedel prvo zedinjenje raztrganih nemških dežel. Postavljajo ga celo nad Bismarcka, ker je z eno samo odredbo odredil strogo centralistično urejeno Nemčijo. Naj bi zato ne pozabil, kako žalostno je Bismarck zaključil svoj kulturni boj, ki ga je vodil skozi štirinajst let v najhujšem sovraštvu proti Cerkvi. Sicer se bo moral tudi kljukasti križ nekoč ukloniti pred — križem!

250 letnica osvoboditve Dunaja pred Turki.

Dunaj proslavlja letos 250 letnico, ko je hrabri branitelj dunajskega mesta Štarhemberg s pomočjo vojske poljskega kralja Sobieskega odvrnil turški napad in rešil mesto in meščane pred turškimi četami Kara Mustafe.

To priliko je porabil avstrijski Heimatschutz za svoje veliko zborovanje dne 15. maja t. l. V glavnem mestu naše republike se je zbralo nad 40.000 mož iz vseh zveznih dežel in proslavilo 250 letnice osvoboditve Dunaja pred Turki. V velikih govorih so govorniki — minister Fey, knez Štarhemberg in kancler dr. Dollfuss — proslavili znameniti zgodovinski čin. „Kot so se pred 250 leti razbili sovražni valovi ob dunajskem zidu, se bodo tudi sedanjí napadi“, je izvenelo iz njihovih govorov. Zborovanje je bilo ena sama velika manifestacija za sedanje zvezno vlado in njeno delo.

V soboto, dne 13. maja po so z letali prispeli na Dunaj gostje iz rajha — med njimi ministra Kerrl in dr. Frank — na veliko hitlerjansko proslavo 250 letnice osvoboditve Dunaja. Ob prihodu jim je v imenu zvezne vlade izjavil dvorni svetnik Skubl: V imenu

vlade vam moram sporočiti, da vaš obisk v Avstriji ni zaželen. Kljub temu je vlada vse odredila, kar je potrebno za vašo osebno varnost.“ — Minister Franck se je zabvalil za ljubeznivi sprejem, nato so se gostje ob vzklikanju svojih pristašev podali v dunajsko rujavo hišo. Na večernem zborovanju je imel minister dr. Franck govor, katerega je prisotni vladni komisar večkrat prekinil vsled izpadov proti zvezni vladi. V nedeljo so bili gostje v Gradcu, kjer je prišlo do burnih demonstracij in spopadov med vladnimi pristaši in hitlerjanci.

Med našo državo in Nemčijo se vrši prikrita vojna. Rajhovski fašizem bi rad zavojeval Avstrijo, jo vključil v eno nemško državo z enim gospodarjem in izenačil njeno politično, gospodarsko in tudi kulturno življenje. Avstrijsko ljudstvo doživlja notranjo borbo za odločitev med fašistovskim nacionalizmom Adolfa Hitlerja in krščansko-nemškim Avstrijecem kanclerjem Dollfussom. Na strani zveznega kanclerja je danes moč in pravica; in neomajena zavest, da mora takemu orožju pripasti zmaga.

Ostri Štarhemberg.

Dne 7. maja so zborovali voditelji nižje-avstrijskih organizacij „Heimwehra“. Na zborovanju je med drugimi govoril tudi zvezni vodja Heimwehra Štarhemberg. Govor je zbudil vsled svoje ostrosti proti Hitlerju v javnosti veliko pozornost. Med drugim je dejal:

„Pravo nemštvo je doma v Avstriji. Mi smo ustvarili že velike nemške kulturne vrednote in se borili že precej poprej za nemštvo, ko je imel Berlin še popolnoma druge misli. Program Heimatschutza zahteva ustvaritev samostojne, neodvisne in fašistične Avstrije. V naših očeh je nasprotnik vsak, ki nas hoče ovirati na tej poti. Ves vik in krik o priključitvi Avstrije in o ustanovitvi tretjega cesarstva je že v sami zamisli sleparija. Vrhovni šef narodnosocialistične stranke Hitler mora prav dobro vedeti, da ne more izvesti priključitve Avstrije k Nemčiji. Dokler pa ni dovolj močan, da bi nastopil z dejstvi, je pametnejše, da „drži gobec“ in ne razdira skupne stavbe, ki je sedaj potrebna.

Zakaj ni Hitler nikoli spregovoril niti besede o priključitvi? Zato, ker se je tem nameram odrekal in si ni hotel nakopati sovražnikov v svetu. Narodni socialisti hočejo le izenačenje Avstrije z Nemčijo, to se pravi, da zahtevajo, da bise čutil vsakokratni predsednik avstrijske vlade za berlinskega državnega upravitelja. Toda mi Avstrijci smo poklicani mnogo prej, kakor pa berlinski gospodje, da ustvarimo nemško zgodovino in določamo vsenemški koncept (načrt) Nemčije. Prišel bo dan, ko bomo načeli vprašanje nemške usode in ko bomo ustvarili središče Velike Nemčije, to je reš nemške države in ne države neke politične stranke. Vsak pogovor o priključitvi in združitvi odklanjamo dotlej, dokler ne bo Berlin opustil svojih mislih o rajhovskih komisarijatih in državnih upraviteljstvih.“ — Ob drugi priliki je pripomnil, da je za ta svoj heimwebrovski načrt žrtvoval vse svoje premoženje in da se bo zanj boril, če treba tudi sam.

Ostri Dollfussov kurz. Vlada je odločena, da gre svojo pot nemoteno naprej in da odstrani ovire — če treba — s silo. Narodno socialistični nadzornik na Koroškem von Kothén je odsvoljen iz dežele, dež. orožniški ravnatelj Tazoll odpuščen iz službe, pričakuje se še nadaljnih odslovitev negotovih uradnikov deželne uprave in varnostnega aparata. Uradništvo bo moralo podati zaprisego zvestobe državi in vladi in zato v gruči izstopa iz hitlerjanskih vrst. V vladi se je izvršila sprememba: Za notranjega ministra je imenovan inž. Schumy, dosedanji državni tajnik za varnost major Fey je postal varnostni minister, finančno ministrstvo je prevzel nižjeavstrijski dež. glavnik dr. Buresch. O Binkoštih se poda kancler v Rim, da podpiše sklenjeni sporazum med Vatikanom in državo. Govorijo, da pride istočasno v Rim tudi rajhovski kancler Hitler.

V Hitlerjevi Nemčiji. Vlada si je podredila socialistične strokovne delavske organizacije in jim določila svojega komisarja. Zaplenila je celokupno premoženje vse socialističnih političnih, strokovnih in gospodarskih organizacij, tiskarne, liste, konzume, združna in gospodarska podjetja. S tem so se hitlerjanci polastili milijonskega premoženja, ki ga je zbralo nemško delavstvo z dolgoletnimi žrtvami. — V noči na 10. maja so po vseh večjih nemških mestih zaplapolale grmade, na katerih je zgorelo na deset in deset tisoče knjig in del nemških i tujih pisateljev, ki ne odgovarjajo narodno-socialistični miselnosti. — Propagandni šef Hitlerjev dr. Rosenberg se je bil podal v London, da zagotovi Angležem nemško miroljubnost. V Londonu je bil prav hladno sprejet. Odkrito so mu Angleži obrazložili, da si Nemčija s takim postopanjem ne bo nikdar pridobila simpatij in naklonjenosti angleške javnosti. Povodom njegovega bivanja v Londonu je prišlo tudi do protinemških demonstracij. Venec, ki ga je v Hitlerjevem imenu položil pred spomenik padlega junaka, je bil odstranjen. — Nenadoma je bil skican za 17. t. m. nemški državni zbor, da zavzame stališče k nepričakovanemu izidu razorožitvene konference. O tem poročamo na drugem mestu.

Razorožitvena konferenca v Ženevi. Zopet so se zbrali diplomati okoli zelene mize, da se pogovorijo, kako bi preprečili stalno oboroževanje v državah. Jasno je, da so bili pogovori vsled hitlerjanskega preokreta Nemčije usmerjeni v to smer. Nemška zahteva, da se ji prisodi enakopravnost na ta način, da se sme postopno oboroževati, druge države pa postopno razoroževati, je vzbudila splošno ogorčenje. Proti tej zahtevi je bilo izdano poročilo ženevskega urada, v katerem je ocenjena nemška vojaška moč. Po tej cenitvi šteje sedanja Nemčija okoli enega milijona oboroženih mož in sicer 600.000 mož hitlerjanskih napadalnih

čet, 250.000 mož jeklenih čelad in 150.000 mož ostalih vojaških društev. Danes — ko to poročamo — izgleda, da se bo konferenca razšla brez vsakega uspeha in da bodo zastopniki držav prepustili odgovornost za njen neuspeh Nemčiji in njeni nemogoči zahtevi. Nemčija naj se potem sama zagovarja pred svetovno javnostjo.

Vojna v južni Ameriki. Med Paragvajem in Bolivijo je izbruhnila vojna. Paragvajski poslanik v Washingtonu je sporočil napoved vojne Boliviji tudi ameriškemu zunanjemu ministrstvu in pripomnil, da njegova država ne bo odstopila Boliviji niti kočeka zahtevane zemlje in da rajši izgine s površja zemlje, kakor da bi se sklenil nepravilčen mir. Ostale južnoameriške države so skušale posredovati med obema državama, a so bili njihovi koraki zaman. — Medtem pa se v Ženevi pogovarjajo o razorožitvi in zjamčenju svetovnega premirja.

Tudi v Aziji grmljo topovi. Odnosaji med Rusijo in Japonsko so se vidno zboljšali in Japonci so ustavili svoj pohod proti sovjetom, ki so se že zbirali ob mandžurski meji. Zato pa so sedaj Japonci vrgli vse svoje čete v severno Kitajsko in zasedli ogromno ozemlje. Sedaj stoje 65 km pred Pekingom in se pripravljajo, da ga zasedejo. Kitajci so sklenili, da ga bodo branili z vsemi silami, obenem pa naprosili evropske velesile, naj posredujejo za mir. Posredovanje se je dejansko izvršilo, a Japonci so odgovorili, da ga v severni Kitajski ni, ki bi zamogel jamčiti, da se miru res ne bo kršilo. Splošno se sodi, da bodo Japonci zasedli celo severno Kitajsko in jo proglasili za samostojno državo, ki pa bo v resnici pod njihovim vplivom. Nek pariški list pripominja k polžaju: Evropa se bo šele zavedla, kakšna revolucija se je izvršila v Aziji, medtem ko je sama imela opraviti s svojimi težavami. Japonci bodo Ruse potisnili popolnoma s Tihega morja in ustanovili veliko mongolsko državo od Vladivostoka do Pekinga in še dalj. S tem bo lice Azije in sveta popolnoma izpremenjeno in vodstvo sveta bo prešlo od propadajoče Evrope na rumeno plemo. In to se bo zgodilo z izumi in sredstvi evropske civilizacije.

Španija proti socialistični diktaturi. Dosedanja vlada je pri nedavnih občinskih volitvah doživela poraz, a noče odstopiti. Ker se boji, da v parlamentu ne dobi zaupnice, skuša sedaj vladati brez njega. Torej prava socialistična diktatura! Med ljudstvom je močno gibanje za strmoglavljenje vlade, vrstijo se atentati, proglasuje splošni štrajk, v glavnem mestu Madridu se banke in javna poslopja zastražena po policiji. Najostreje nastopajo proti vladi komunisti. Gotovo je, da oni ne bodo imeli uspeha, vendar zna sedanja vlada predsednika Azane pasti radi velike ljudske nevolje nad njeno nesposobnostjo.

Naš dijaški naraščaj.

V tem naj se kaže naše narodovo zdravje in naša velika volja do samostojnega narodnega življenja, da bo rastlo iz naših družin idealno, močno in zavedno dijaštvo!

Naše študentske vrste so še vedno prešibke, premalo nas je. Čimbolj se zavedamo svojega poslanstva in svoje naloge, čim jasneje nam vstajajo naši cilji in naša bodočnost, v katero hočemo peljati svoj narod, tembolj čutimo to svojo šibkost. Zato naša prošnja sedaj, ko se sprejemajo po celovških šolah, novi dijaki. **Pošljite v našo dijaško družino novih otrok, novega naraščaja! Očetje in matere, ne pozabite, da ste odgovorni za talente svojih otrok, katere jim je dal Bog!**

Če hočemo živeti, nam je treba voditeljev, ki nam bodo dajali duhovno in duševno hrano. Danes jih imamo le neznatno število. Zato se naše narodno življenje ne more razrasti v ono polnost in dovršenost, ki jo n. pr. gledamo v majniškem svetu, ko vse bohoti v cvetju in zeledu. Zato ne moremo vršiti poslanstva, ki ga nam je poveril Bog, kakor bi morali in kakor je naš obstoj in našo rast potrebno.

Narod, zavedaj se predvsem, da ti primanjkuje najprej duhovnikov, ki popeljejo tebe in tvoje otroke skozi to dolino solz v večno domovino. Morda hiraš in umiraš radi tega, ker ti manjka onih, ki ti edini morejo deliti kruha življenja.

Največje narodno delo je, če si slovenska mati pritrjuje od svojih ust, da pusti študirati sina — duhovnika. Iz takšnih mater trpljenja in molitve raste narodu vstajenje. To je skrivnost, naša velika narodna skrivnost. Da bi jo razumeli!

Koliko nadarjenih, idealnih fantov raste po naših vaseh ki bi radi šli študirat, ki bi radi posvetili svojo mladost in svoje življenje, svoje hotenje in vse svoje moči službi narodu. Toda pot jim je zaprta, ker so sinovi revnih starišev. V imenu vseh teh kličevo danes: **Veliko narodno delo stori, kdor pomaga revnemu, nadarjenemu študentu do cilja! Še več pa je storil oni, ki ga je vzel za svojega sina, skrbel zanj dolga študijska leta in ga kot duhovni oče in duhovna mati peljal k oltarju Gospodovemu.**

Saj pravi narodni delavec ne živi sebi, ne družini in ne sorodnikom, ampak narodu. Zato naj mu narod s skupnimi močmi pomaga do cilja. Bog je Slovence bogato obdaril s talenti in on bo terjal od naroda račun o gospodarjenju s temi talenti. Gorje nam, če smo jih zakopali v zemljo!

Sвета narodna dolžnost je, od katere izpolnitve ali neizpolnitve zavisi naše življenje in naša smrt, da s skupnimi močmi in v bratskem duhu skrbimo za dijaški naraščaj. Pokazimo tudi letos, da se je v polni meri zavedamo!

PODLISTEK

Bogomir Magajna:

Beli konjiček.

(Nadaljevanje.)

Tako je sanjaril Ivan vrh griča. Potem pa je zadel kramp na ramo in utonil v kadunjo. Do opoldne je bilo slišati iz nje udarce železa ob sivo kamenje. Hotel je razširiti njivico v kamen. V popoldnevih pa je nosil z lopato prst na izravnanu ploskve. Z mrkega obraza je rosil znoj na rdeče grudo. Ni mislil, skoraj nič ni mislil med delom. Le orjaške mišice so se mu bočile na rokah.

Tako se je zgodilo, da ni vedel, ali je res ali ni. Zazdelo se mu je, da je kot živinče, ki je zašlo v deteljišče, pa teka le sem in tja in tu in tam hlastne v razigranem veselju v sočno rastlinje. S puško na rami je tekal po široki cesti — on — načelnik narodne straže, smejal se je široko in klical: „Semle, fantje, semle; nova kolona prihaja!“

Od zapada dol po vijugastih klancih se je vila nepregledna vrsta vozov in pred njimi konjički, joj, sami konjički. „Odprite staje, ljudje! Saj je prišlo povelje prav iz Ljubljane in četudi bi ne prišlo, pravico imate, ljudje! S krvjo ste zaslužili to, da lahko jemljete, kar je vaše. Hej, po cestah, po polju, po gričih begajo konjički. Odprite staje! Vse zastonj!

Poročnik, ustavi se! Tuj človek si. Od našega si jemat, pa naše povrni! Rečem vam, ljudje, vrancev, belcev, šarcev, kolikor jih hočete!“

„Kam bi z njimi, Ivan! Ni dovolj sena. Pocrkali bi nam v hlevih. Po enega ali dva že — več nam ni treba. Kolikor je potrebno, si izberemo. Ivan! Pa še ti si izberi enega! Dolgo si si ga želel. Izbiraj, Ivan, da boš pojezdil čez beli Kras po nevestico, da boš zaslužil z njim, kolikor potrebuje krščanski človek, da boš zaslužil lahko tudi za novi rod!“

Kot brezumen je begal od kolone do kolone, izbiral, oddajal. Hi — in konjiček je zdirjal po klancu.

„To pa ni lepo, nisem vedela, da si tak,“ je rekla učiteljica.

„Pet let si živela v gladu. Izbiraj sedaj, če ni norost stopila v tvojo dušo,“ je zaklical in ji ponudil zavoj platna. Zardela je, prijala platno in zbežala z njim.

„Tako je prav,“ se je zasmel Ivan. „Kar je tvoje, je tvoje! Kaj bi te pekla vest zato, da si dobila nazaj manj, kot so ti jemali vse življenje. Nisi mogla dobiti moža kot jaz ženske ne. Preuboga si bila, revica, dasi so bile lepe tvoje oči in si otroke ljubila, kot da bi bili tvoji.“

A kje bi jaz dobil svojega konjička, prav tistega, o katerem sem mislil vse življenje?“

Končno je prišel.

Večerne zarje so napolnile dolino. Po klancu je stopal in sijal v barvah, kot da je nekdo pregnil prozorni škrlat čez belino.

Uprežen je bil v voz in stopal z dvignjeno glavno. Njegov rezget se je širil do hiš. Ljudje so se čudili. „Voznika ni na vozu. Tako stopa, kot da ima razum v glavi.“

„Ta bo moj,“ je zaklical Ivan in strmel v klanec, kot da prihaja lepa prikazen po njem. „Pa kdo ti ga jemlje. Ivan! Pojdi mu nasproti in sedi na voz!“

Nič ni vedel, kaj bi od veselja odgovoril ljudem. Tekel je po klancu. Konjiček se je ustavil pred njim in zarezgetal. Ivan mu je objel vrat in ga gladil po beli dlaki. Belcev pa je pokimal z glavou trikrat navzgor, trikrat navzdol. „Saj sem rekel, skoraj govoriti zna.“ Skočil je na voz in konjiček je zdirjal v vas, po ulici.

„Tu je moj dom, belče! Čakaj, kar lepo v hlev sedaj! Stelje najpoprej, čakaj, bolje, da ti dam sena. A kaj, saj sem zaplenil ovsa celo vrečo. Vedel sem, da prideš.“

Natrosil je v jasli. „Zobaj, zobaj,“ kolikor hočeš, in če zmanjka ovsa pri nas, sena ne bo, ti rečem. In tu poleg je škap čiste vode, čiste, prav iz studenca. Tako, sedaj še stelje.“

Sedel je na kup listja in opazoval konja. V hlev je legal mrak. Žival je med jedjo veselo prhala v oves. Njene široke oči so čudno svetlo pobjiskavale proti človeku, ki je sedel ves srečen v temnem kotu.

Ivan je počival, kot da se je vrnil z dolge poti. Nad štirideset let je hodil in končno dospel na cilj. Ni verjel več v srečo in glej, prišla je sama pred njegova vrata. Medli, skoraj zabrisani prikazi njegovega življenja so

DOMAČE NOVICE

Žihpolje. (Cerkveni shod.) V nedeljo, dne 21. t. m. — peto nedeljo po Veliki noči — se vrši na Žihpoljah velik cerkven shod s sledečim sporedom: Ob ½7. uri je prva sv. maša, ob 7. uri pridiga in na to zaporedoma dve sv. maši, ob ½9. uri pridiga, po pridigi procesija z Najsvetejšim in po procesiji slovesna sv. maša. Priložnost za sv. spoved od ½6. ure začenši. Bo na razpolago več duhovnikov. Pop. ob en četrt na tri slovesne Šmarnice in sicer kratka pridiga, pete Marijine litanije s sv. blagoslovom. Verniki so ta dan prav pristrčno povabljeni k Materi božji na Žihpolje!

Sv. Lenart pri Sedmih studencih. Kakor je naš list že kratko poročal, je domači cerkveni zbor na belo nedeljo s sodelovanjem Brnčanov priredil pevski koncert, katerega čisti dobiček je bil namenjen za drugi zvon cerkve pri Sedmih studencih. Prireditve se je udeležilo veliko ljudi, med drugimi je dospela tudi družba 16 oseb iz Podkorena, ki je zapela tri pesmi izven programa. Po okončani slavnosti so vsi trije zbori ostali v nedolžni, veseli družbi in prepevali različne pesmi. Črez to zabavo ja izlil neki dopisnik v nemških listih popolnoma zlagano poročilo, češ da se je tam popivalo iz čistega dobička in da je nekdo zavpil: „Nemci pokrepajte!“ — Navajeni smo, da se nas napada, a dopis nemškega lista o tej prireditvi je naravnost prostaški in vse obsodbe vreden. Pozivamo dopisnika, naj pove osebo, ki je izrekla te besede in z njim vred jo bomo obsodili. Če si tega ne upa, ga javno imenujemo lažnika in obrekovalca. Vsi, ki so bili zraven, so se nad takim pisanjem zgražali. Jasno je, da je dopisnik ogrel tudi tisti stari očitek, da škilimo črez meje. Hotel nas je pred svetom pač očrniti in to brez najmanjšega dokaza na uprav zahrbtnen način. Da se s svojimi rojaki iz Jugoslavije zabavamo v domači družbi, je naša sveta pravica, katere nam ima odrekati nikdo. Za ostalo pa naj pride z dokazi!

Svetna ves. (Pojasnilo.) Nekateri občani naše občine se več ali manj razburjajo, zakaj je občinski odbor določil za tekoče leto 100% občinsko doklado, dočim je v letu 1932 znašala samo 25%. V pojasnilo javljamo našim občanom, da je imela občina Svetna ves v letu 1931 za bolnišnico in umobolnico samo 1354 S izdatkov, dočim so ti narastli lanskega leta na S 5378.69. V to svoto je všteti zaostanek za neko osebo, ki se nahaja v umobolnici, v znesku S 1996.54, za katerega prej občinsko predstojništvo ni vedelo. In ta znesek sam znaša 60 odstotkov občinskih doklad. Za tem pridejo še drugi zvišani izdatki nasproti znižanim deželnim prispevkom občini. Prej omenjena oseba, ki se nahaja v umobolnici, bo stala občino vsakoletno približno 800 S. Omeniti

se vsi zopet porajali v živo. Beli konjiček jih je pripeljal s seboj. Ne bo več hiša samotna kot doslej. V njej bo zadehtelo življenje. Ne bo treba vpraševati ženki, kaj bomo jedli opoldne, kaj bomo zvečer. Beli konjiček nam bo služil.

Mislil je dalje: Jelka Ogrinova s Kala — pet in trideset jih ima. Morda... Ne, preveliko je njeno posestvo. Da bi bil še mlad in da bi Julka živela! Jerajeva Marija — premlada! Kam bi šel — Naklo — ha! Roža Ražmova — vdova je revica — moža ji je ubilo v vojski. Komaj se peha naprej in hčerko ima — majceno še — Rožiko. Seveda, kaj — saj je lepo, če je taka mala rožica pri hiši in če pride še katera — bo Rožica zibala polsestrico. Ha, rekel sem, k Roži se popeljem in lepo bom govoril, kot da sem fant. Ne bojim se ne dela, ne zlomka, bom rekel. Lačna ne boš in ko boš v postelji, ti bom naročil refoška, da ti bo zopet pognal kri po žilah. Hej, tako bom rekel da še kaj drugega lepega, da bo videla, da nisem hudoben človek.“

Tonil je v privide, obarvane s sijem bodočih dni. Glava mu je omahnila na prsi. Zašumelo je listje pod njim. Telo se je zleknilo v spancu, ki je bil poln sanj. Orjaška desnica se mu je sama po sebi dvignila na prsi, tik nad srce. V mirni obraz je legel nasmeh. Premeknilo so se ustnice in komaj je prihajal glas izmed njih. Hi, belče, hi k Rožiki!“ Še v temnem mraku so se lesketale belcu oči kot da je ogenj v njih. (Konec prihodnjic.)

moramo, da je bila ta oseba posestnica in se je svoječasno nahajala pod varuštvom. Varuštvo pa se je po izrecnem prizadevanju nekoga tukajšnjega pristaša Landbunda odpravilo in posestvo prodalo, prejšnja lastnica pa je po „zaslugi gotovih ljudi, ki so bili zainteresirani na prodajo, prešla v oskrbo občine. Občani se imajo torej zahvaliti omenjenemu Landbundovcu, da so se morale občinske doklade zvišati za 60%. Toliko v pojasnilo.

Št. Vid v Podjuni. (Naša šola in še kaj) Zadnjič je maham iz Rikarjevsi proti Št. Primožu, pa me sreča trop šolarjev, ki so bili prav dobro razpoloženi. Šolarji so mi namreč nasproti veselo pripeli. Pa veste, kaj so peli? Lejtje, tisto-le: „Na klinu visi kikelca, prav drobno je nabrana“. Drugič zopet sem jih slišal peti: „Liebchen, was hab' ich getan“. Vprašal sem eno deklico, kje se take pesmi naučijo, pa mi pravi: „V šoli!“ Vprašal sem se, ali so take pesmi za šolsko mladino. Take pesmi prepevajo fantje pri vasovanju, ne pa mladina v šoli. V šoli pa smo včasih peli: „Eno rožco ljubim, v mojem srcu spi“, ali, pa: „O, Tannenbaum, o Tannenbaum“. Pa no, sedaj je vse bolj moderno, morda je pa tako prav. Kaj pravite drugi k temu? — V naši občini so lansko leto zelo pridno popravljali občinske poti, pa na nekaj so vendar pozabili. Namreč, na tisti košček pota, ki pelje od Hoblovega križa proti Rikarjevsi in sicer od križa do gozda. Ta del pota je v zelo slabem stanju in torej nujno potreben popravila. Upajmo, da pride sedaj tudi to na vrsto, ko je bil na zadnji seji izvoljen za cestnega mojstra g. Jožef Wutej p. d. Hariž v Gluhem lesu, ki je skrben in napreden gospodar, kar nam dovolj jasno kaže njegovo izborna urejeno gospodarstvo.

Bilčovs. (Razno.) Predzadnje nedeljo je bil pri nas uradni dan bolniške blagajne. Posetil nas je uradnik bolniške blagajne g. Pio-piunik Šime, sprejemal pritožbe, pojasnjeval in tolmačil. Prav veseli smo bili, ko smo videli veliki interes blagajniškega vodstva, da spozna naš položaj in naše želje. Veseli še posebej zato, ker je v te svrhe poslalo domačega jezika večšega uradnika, ki edini zamore biti pravi srednik med blagajno in ljudstvom in tolmač naših želja. Želiti bi bilo, da se upostavi enak stik tudi z drugimi uradi gospodarskega značaja, ker bi se s tem prihranilo marsikako nepotrebno razburjenje ali neprijetno presenečenje. Da se bo omenjeni način dela uveljavil in bo velike koristi, ne dvomimo. — Še eno novost imamo sporočiti: Oženil se je Tomaž Lesjak, pd. Jančič v Pgradu z g.čno Hildo Jenchen. Nevesta je rodod iz Češkega in je bila sprejeta pred dvajsetimi leti za domačo pri Hauptmannu na Otožu. Sodelovala je pri pevskem zboru v Št. Ilju in tudi večkrat nastopila na domačem odru v Bilčovsu. Želimo jima obilo sreče!

Lipa nad Vrbo. Dne 12. majnika je ob četrt na štiri zjutraj začelo goreti v gospodarskem poslopju pri Tenčarju. V kratki pol urici, še predno so dospele požarne brambe iz Srej, Vrbe, Rožeka, Vernberga, Podravelj in Beljaka, se je ogenj razširil na sosednji Jagrov skedenj, na Tenčarjevo in Jagrovo hišo. Poslopja, vse orodje in stroji so uničeni, rešili so komaj živino. Prizadeti so res vredni usmiljenja dobrih src. Sreča je bila, da ni bilo vetra. Tudi pri Šimonu je že gorela streha, a se je posrečilo ogenj pogasiti. Vzroki požara so doslej neznani. — Že večkrat se je govorilo in ugibalo, da bi se zidal rezervoar za vodo in napravila ročna brizgalnica, in je samo škoda, da ni prišlo do sklepa. Koliko ljudskega premoženja bi se obvarovalo!

Libuče. Hrastovega Koreja ne bo več med nas... Komaj so prvi pomladanski dnevi poklicali božji svet k novemu življenju, se je ustavilo mlado srce. Kakor strela z jasnega neba, je nenadoma udarila med nas novica: Hrastov Korej je danes zjutraj nenadoma umrl. Podlegel je srčni hibi. Tiho, nepričakovano in brez slovesa je odšel od nas. In na belo nedeljo in tiste dni si videl marsikatero rosno oko, vsi drugi pa, ki so ga poznali so v tihi in globoki žalosti klonili glave. Nepopisna žalost je zadela domače, njegove tete, katerim je bil opora in nada, kajti nad vse drag mu je bil Hrastov dom in kmetski poklic. Zažalovali so njegovi vaški tovariši, katerim je bil rajni drag in zvest družabnik, prijatelj, ki je razumel fantovstvo v boljšem pomenu in je vedno dvigal

Wolle, Seide,
bunte Sachen
sollen lange
Freude machen
..nimm Persil..
kalt gewaschen
nicht gerieben
sind sie lange
schön geblieben

kvišku k Lepoti, Dobrotvi in Resnici. Veliko izgubo utrpi pliberško izobraževalno društvo. Kakor je bil mlad, star je bil šele 19 let, je z vso resnobo in sposobnostjo sodeloval, v polni zavesti, da služi tako Bogu, domovini in prosveti. Bil je spreten igralec, deklamator in je imel sploh izboren in simpatičen nastop. Tovariši in tovarišice iz društva ga bodo ohranili stalno v spominu. Vsled tega je bila tudi njegova zadnja pot na libuško pokopališče veličastna. V častnem številu je bila zastopana mladina, fantje od društva so ga nesli in veliko je bilo vencev, poklonjenih mu od udanih src. In ko je ob odprtem grobu zadonela: „Vigred se povrne“, je segla tako v globočino in tako resnično, da so zaplakala srca vseh. Potem ga je zagrnila mati zemlja in mi smo se vrnili v življenje, polni nečesa velikega, tajinstvenega. Korej je svojo nalogo končal. Mi pa smo se zavedli, da mu ohranimo najčastnejši in najlepši spomin tedaj, ako mnogo in samo dobro delamo, po načelih, ki jim je bil zvest prerao umrl, da se z njim nekdanj srečamo v vse lepšem svetu.

Drobiž: Deželno vodstvo velenemške stranke se je na svoji zadnji seji izreklo za nacionalno fronto, priključitev k Nemčiji in za sodelovanje z hitlerjanci. — 6. maja je bilo v deželi 15.334 brezposelnih. — Posredovanju začasnega predsednika berlinskega društva za nemštvo v inozemstvu dr. Steinacher-ju se je posrečilo zediniti nemške koroške kroge v vprašanju binkoštnega zborovanja tako, da se bo zborovanje vršilo izključno na nadstrankarski, vsenarodni podlagi. Narodni socialisti so ponudili 10 dnevno premirje za praznike. — Smolo imajo celovške „Freie Stimmien“, ki so

bile že tretjič zaplenjene vsled protivladnega pisanja. — Orožništvo v Št. Rupertu pri Celovcu je zaprlo vse tamkajšnje voditelje komunistične stranke, ker so osumljeni veleizdaje. — V Mariboru gradijo velik obmejni kolodvor, kjer bodo nastanjeni železničarji in cariniki obeh držav. Avstrija namerava poslati v Maribor okoli 40 uradniških družin in zahteva za njihove otroke posebno nemško šolo. — S 15. majem je stopil v veljavo poletni vozni red. Železniški promet tudi po naših progah je ojačen. — Otroci so zanetili požar v Št. Janžu pri Pokrčah. Pogoreli so trije objekti. — V Celovcu je praznovala osemdesetletnico Magdalena Ferjančič, vdova po revizorju slov. posojilnic. Izmed 13 otrok ji živi še 10, ki so dobro preskrbljeni.

NAŠA PROSVETA

Opozarjamo na gostovanje okteta „Ljubljanski zvon“! V četrtek, dne 25. t. m. — na praznik Gospodovega Vnebehoda — priredi oktet Ljubljanskega zvona izlet na Koroško in bo to priliko porabil, da nastopi v par domačih prireditvah. V četrtek, dne 25. t. m. nastopi ob 3. uri pop. pri Prangarju v Zmotičah, v soboto ob 8. uri zvečer pri Tišlarju v Št. Janžu in v nedeljo, dne 28. t. m. ob 3. uri pop. pri Rutarju v Žitari vasi. Za nastop si je izbral krasne sloveske pesmi, ki bodo naše pevce — katere na te prireditve še posebej opozarjamo — gotovo navdušile. Uverjeni smo, da gojitev slovenske pesmi ne bo nikomur v spotiko.

„Trboveljski slavčki“ na turneji na Čehoslovaškem. Trboveljska šolska deca, otroci slovenskih rudarjev, so se pod vodstvom svojega učitelja združili v mladinski zbor in prirejajo tudi večje koncerte in koncertne turneje. Jugoslavija jih pozna cela, saj so nastopili tudi že v Beogradu, in ni čuda, da so ji ljubki otroci s svojo lepo pesmijo in neprisljnim otroškim nastopom ravnotako prirastli na srce kot Nemcem znani dunajski „Sängerknaben“. Tokrat pa so mladinski zbor povabili celo že na Čehoslovaško. Poročila o poteku turneje govori o velikanskem navdušenju bratov Čehov za slovenske pevčke. Vseposodi nabito polne dvorane, neštetokrat fotografirani, njihove pesmi posnete na gramofonske plošče, njihove pesmi in oni sami celo v zvočnem filmu, vse to je moralo biti za mlada otroška srca pravo razodetje lepote pesmi in sorodne duše. Ni čuda, če so se vračali s turneje polni navdušenja, novic in daril — k svojim mamicam v Trbovljah. — Iz Ljubljane nam poročajo, da nameravajo vrlji „Trboveljski slavčki“ posetiti prihodnje mesce tudi našo slovensko Koroško in da bodo nastopili v dveh večjih koncertih. Prepričani smo, da bo tudi med nami dovolj zanimanja za njihovo lepo pesem in dovolj odziva za njihovo ljubezen do nas. O nameravani turneji na Koroško bomo pravočasno poročali.

Bilčovs. („Vrnitev.“) Predzadnjo nedeljo je naše društvo nastopilo v Velinji vasi v igri „Vrnitev“. Udeležba je bila srednja, prijetno pa so presenetili Hodišnarji, ki so dospeli k nam v prav lepem številu. Lepo se je postavil njihov pevski zbor in veseli smo ga bili. Nastopil je tudi naš zbor s pesmijo in disciplino, ki jo je nedeljo navrh pokazal in dokazal na turneji na Gorenjsko. Igra je izpadla prav povoljno, je lepe vsebine in globokega jedra. Od igralcev pa bi vendar bilo želeto, da bi se v svoje vloge nekoliko bolj uživali. Potem bi jo tudi občinstvo še bolje doživelo. Obilo smeja je vzbudila sledeča burka „Sem in tja“. Prav prijeten popoldan je bil to za nas vse.

Radiše (Naše gibanje.) Na praznik Vnebehoda, to je dne 25. t. m. priredi naše društvo svoj letni občni zbor in sicer ob 3. uri pop. v svojih prostorih. Poleg običajnih točk je na sporedu še petje, tamburanje in govor. — Dne 28. t. m. pa proslavimo naše matere. Zberemo se ob 3. uri pop. na prostem pred cerkvijo. Naši mali nam bodo podali par srčkanih prizorov, vmes petje, deklamacije in govori. Na materinski dan bodijo opozorjeni vsi veliki in mali otroci.

Pliberk. Marijina družba vabi na materinski dan, ki bo v nedeljo, dne 21. maja ob 1/23. uri pri Brezniku. Na dnevnem redu je igra „Na trnjevi poti“, deklamacije, petje in govor.

GOSPODARSKI VESTNIK

Kdor si denar izposojuje, bodi previden! Težko je danes dobiti denar tudi kljub ponudbi poročstva. Ni razpoložljivih denarnih sredstev ne v posojilnicah, ne v bankah, povsod taisti odgovor: ni denarja! Mogoče je v gotovem pogledu za nekatere tako tudi dobro, ker jih odvaruje pred prezadolžitvijo. Znani so seveda slučajji, kjer je posojilo par sto šilingov obvarovalo posestnika velike škode. V časih gospodarskega procvita so izposojevali denar pod dosti ugodnimi pogoji in marsikateri posestnik je segel po njem, da bi se mu v dobri investiciji dobro obrestoval. Danes pa so baš dolgovi iz investicij najnevarnejši in pripravijo čestokrat posestnika ob posestvo. V teh dnevih je za gospodarje samo eno geslo: nikar dolga k hiši, Bog ne daj na hišo! Veliko se dandanes bere o brezobrestnih posojilih, o posojilih v obliki varčnostnih pisem (Sparbrief). Pred takimi posojili naše gospodarje svarimo in jim nasvetujemo skrajno previdnost. Po deželi je znana „Alpenländische Kredithilfe“ v Solnogradu, ki izposojuje denar proti varčnostnim pismom. V pogodbi s tem zavodom se izposojevalec zaveže, da plača po sklepu pogodbe gospodarsko in sklepno premijo in razmeroma nizke mesečne obroke, a to še pred izplačilom najetega posojila. Če pride medtem v denarno stisko ali bi iz drugih razlogov hotel pogodbo razveljaviti, mu zapade ne samo že vplačani denar, marveč mora obenem kriti tudi upravne stroške, ki znašajo 4% najetega posojila. Delo omenjenega solnograškega zavoda je nedvomno narodno-vzgojnega pomena, ker privaja k varčnosti, njegova posojila pa so s trgovskega stališča predraga. Za tistega, ki bi svojim otrokom rad prihranil kak groš, je najbolj zavod posojilnica, kjer je njegov denar absolutno varno naložen in tudi dobro obrestovan.

Mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani se vrši od 3. do 12. junija in bo imel čisto gospodarski značaj. Razstavljeni bodo predmeti vseh gospodarskih panog. Ugodnosti so iste kot minula leta. Izkaznice za velesejem dobijo interesenti na upravništvu „Koroškega Slovenca“ v Celovcu, Vetrinjsko obmestje 26, pritličje.

Velikovški trg minulega tedna: Biki 60—70, pitani voli 90—95, mladi voli 70—80, molzne krave 65—80, klavne 50—65, telice 70—80, plemenske svinje 2.00—2.40, zaklani prašiči 1.70—1.75, plemenski 2.50—2.90, ovce 50—60, teleta 90—1.00, jajca 7—8, sirovo maslo 3.20—4.40, stare kokoši 2.20—2.80, mlade 2.00—2.50, pšenica 32—33, rž 23, oves 14, proso 18, ječmen 16, koroza 14, krompir 5—6, ajda 24, apno 5.

RAZNE VESTI

Našim ugankarjem! Uganke predzadnje številke so našle proti pričakovanju mnogo bistroumni rešilcev. V vzpodbudo nam je da nudimo odslej našim mladim bralcem in bralkam še več sličnih trdih orehov. Vsaka prva številka v mesecu bo imela poseben kotiček, namenjen našim mladim čitateljem in čitateljicam. Še cel koš trdih orehov ima zanje pripravljen njihov — celovški striček. Zato pa naj oblubijo, da mu ostanejo zvesti še naprej. — K rešitvi zadnjih ugank pripominjamo, da nam je celovški striček predložil sledeči seznam svojih mladih znancev, ki si ob rešitvi niso polomili vseh zob in so bili zato nagrajeni z lično knjižico, katera jih je nedvomno vse razveselila: Mač Andrej, Kuhelov v Selah, Pisjak Janez, Kometerjev v Tucah pri Radišah, Franc Urch na Koblu pri Borovljah, Janez Sivec, Wundrov v Stari vasi pri Grebinju, Suzanka Kakl, Sušnikova v Logi vasi, Alojzij Kotinic v Tinjah, Janez Mali mlajši v Selah, Tonček Sailer v Gonovecah pri Šmihelu, Milica Kačnik, Jogrova v Mali vasi pri Škocjanu, Savec Jakob v Ponikvi pri Pliber-

ku, Andrej Inckov v Št. Ožboltu pri Podgorjah, Marija Lesjak v Klančah pri Galiciji, Ferra Franc, dijak v Celovcu, Andrej Polzer na Vinarah pri Št. Vidu, Jože Plišovnik, Ladinikov v Goselni vasi, Ferra Leonhard v Gonovecah pri Šmihelu, Čas Janez v Šmihelu pri Pliberku. — In še nekaj nam je naročil celovški striček, da za te in za ostale, ki so bili pri rešitvi ugank manj srečni, zapišemo: Naj jih živi Bog, mlade slovenske korenine!

Sveče

za prvo sv. obhajilo s slovenskim napisom se dobe najcenejše v trgovini **Franz Sieberth**, Stauderhaus, v bližini cerkve sv. Duha v Celovcu.

76

Vabilo

na

XXI. redni občni zbor

Živinorejske zadruge za Žitaro vas in okolico, registrovane zadruge z omejenim poročtvom, ki se vrši v **nedeljo, dne 21. majnika 1933 ob 10. uri dopoldne v Društvenem domu v Žitari vasi** z običajnim sporedom.

K obilni udeležbi vabi vse člane
načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Bilčovsu, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil v **četrtek, dne 25. majnika 1933 ob 3. uri popoldne v župnišču v Bilčovsu.**

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika lanskega občnega zbora.
2. Poročilo in odobritev računskega zaključka za leto 1932.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob določeni uri ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu združnikov.

Načelstvo.

Vabilo.

Izobraževalno in pevsko društvo „Zvezda“ v Hodišah priredi v **četrtek, dne 25. maja 1933 in v nedeljo, dne 28. maja 1933 v Domu sv. Jožefa v Hodišah igro**

Deseti brat.

Začetek ob 2. uri popoldne.

Sodeluje društveni pevski zbor.

Vse prisrčno vabi odbor
„Zvezde“.

Vulkan kosa

je dosegla pri lanskem tekmih koscev v Šmihelu pri Pliberku prvo nagrado. To kaže, da je najboljše kakovosti. Na Koroškem jo prodaja samo

trgovina železja „pri zlati kosi“

poleg gostilne „Tiger“

J. B. Hafner v Celovcu, Paradeisergasse 3.

Priporočam tudi izvrstne brusne kamne (osle), motike, vile za gnoj in steljo, srpe grobne križe, vsakovratno železje in orodje po nizki ceni in solidno postrežbo. Da je vsaka „VULKAN KOSA“ res dobra, se jamči. 91